

بررسی حدود رفتارهای تعارفی از دیدگاه معصومین (علیهم السلام)

محمدجواد توکلی خانیکی^۱، ثریا وحدانی^۲

^۱ عضو هیئت علمی دانشگاه علوم و معارف قم واحد مشهد

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد علوم قرآن واحد مشهد

چکیده

تعارف در فرهنگ ایرانیان به عنوان یک ادب اجتماعی و رفتار پسندیده جایگاه خاصی دارد و نشانه‌ی احترام است؛ اما گاه از حالت طبیعی خارج و رفتاری مذموم به شمار می‌رود. میان تمام فرهنگ‌ها، الگوهای ثابت و مشترکی در زمینه‌ی آداب معاشرت وجود دارد، اما در عین حال، چگونگی این الگوها در هر فرهنگی تابع نظام ارزش‌ها و باورها یا «نظام معنایی و نمادین» خاص آن است. قرآن و روایات، اساس فرهنگ جامعه اسلامی و تعیین کننده ممدوح یا مذموم بودن رفتار است. آنچه درباره تعارف در سیره معصومین (ع) آمده، با آنچه در جامعه متداول است، تفاوت دارد. هدف این پژوهش بابررسی برخی رفتارهای تعارف‌گونه-ی معصومین (ع) به روش توصیفی-تحلیلی تبیین رفتارهای تعارفی در جامعه می‌باشد. در نتیجه این پژوهش می‌توان گفت تعارف از جمله رفتارهای مؤدبانه‌ای است که در سیره معصومین (ع) باهدف احترام و جلب رضایت خداوند، وجود داشته است؛ اما شرط پذیرش و تایید رفتارهای تعارفی در جامعه اسلامی، عدم خلط گناهانی همچون دروغ و نفاق می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: تعارف، روایات، دروغ، نفاق، تقلید